

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Broumov

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Broumov se nachází v severovýchodní části Královéhradeckého kraje a spolu s dalšími 14ti správními obvody (dále jen SO) tvoří tento kraj. SO ORP Broumov lze charakterizovat následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 14 obcí (což je 3. nejnižší počet v kraji);
- v dotčeném území žije 3. nejnižší počet obyvatel - celkem 16.667, z toho 7.793 v jádrovém městě;
- má hustotu zalidnění (64 obyv./km²);
- zaujímá rozlohu ca 259 km².

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Královéhradeckém kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Broumov	14	16667	7793	259
Dobruška	26	20293	6989	279
Dvůr Králové nad Labem	28	27398	16098	258
Hořice	29	18463	8733	193
Hradec Králové	81	145176	93035	677
Jaroměř	15	19458	12678	139
Jičín	77	47477	16300	597
Kostelec nad Orlicí	22	24924	6178	223
Náchod	36	61378	20434	356
Nová Paka	5	13374	9292	97
Nové Město nad Metují	13	14371	9749	98
Nový Bydžov	23	17513	7098	214
Rychnov nad Kněžnou	32	33952	11247	479
Trutnov	31	64381	30860	596
Vrchlabí	16	28121	12676	293
Průměr za kraj	30	36863	----	317

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno v porovnání:

- s ostatními SO ORP Královéhradeckého kraje
- a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO - měřeno počtem obcí ve správním obvodu 14 obcí (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Týn nad Vltavou, Mariánské Lázně, Ostrov, Lipník nad Bečvou, Mohelnice, Holic, Bystřice pod Hostýnem).

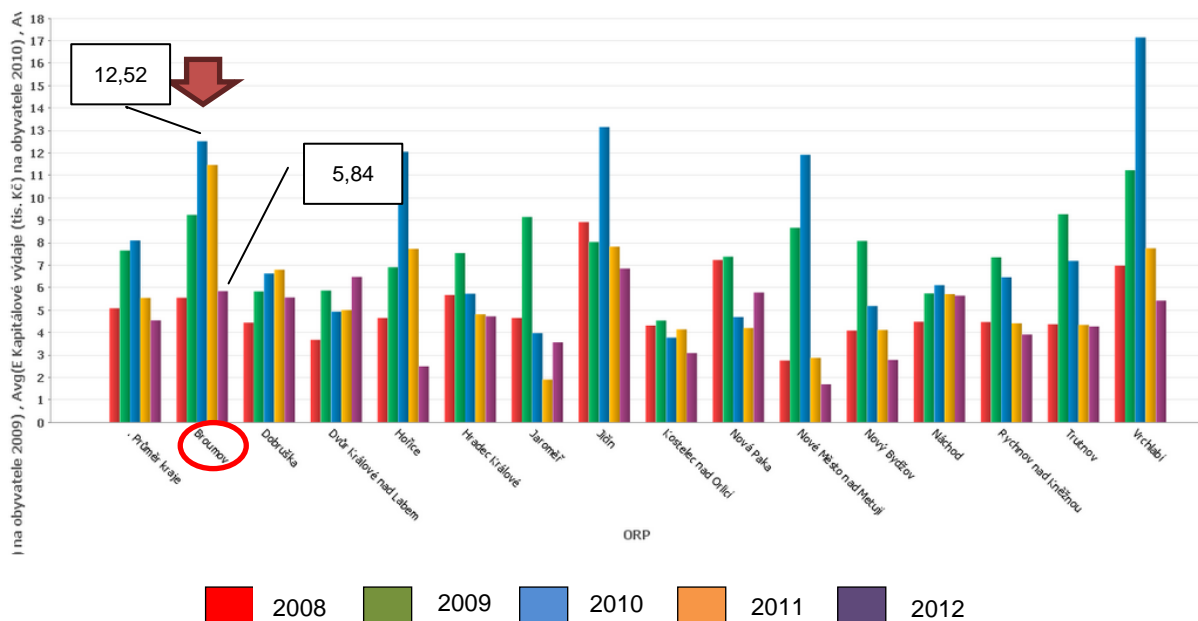
2. Ekonomická výkonnost

Z pohledu ekonomické výkonnosti je vhodné se zaměřit na **úroveň kapitálových výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012. Jejich výše odráží investiční akce obvodů, a jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, broumovský obvod byl v průběhu sledovaných 5ti let jedenkrát na 4. místě (2008), třikrát na 3. místě¹ (v letech 2009, 2010 a 2012) a jedenkrát dosáhl na 1. příčku (v roce 2011). To odráží i 3. nejvyšší průměrná hodnota ve výši ca 9 tis. Kč/obyv. v kraji. Pro dokreslení situace je vhodné zmínit, že úroveň kapitálových výdajů je u broumovského obvodu poměrně nestabilní, tj. jsou patrné výrazné výkyvy. Viz obrázky 1 a 2.

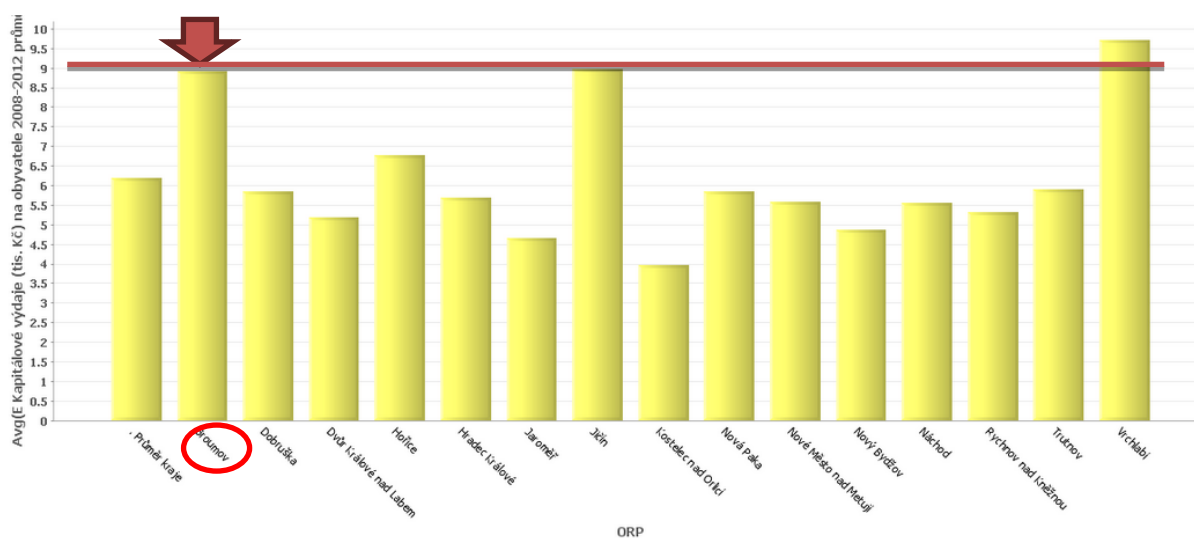
¹ Po SO ORP Jičín a Vrchlabí.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Královehradeckého kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Královehradeckého kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

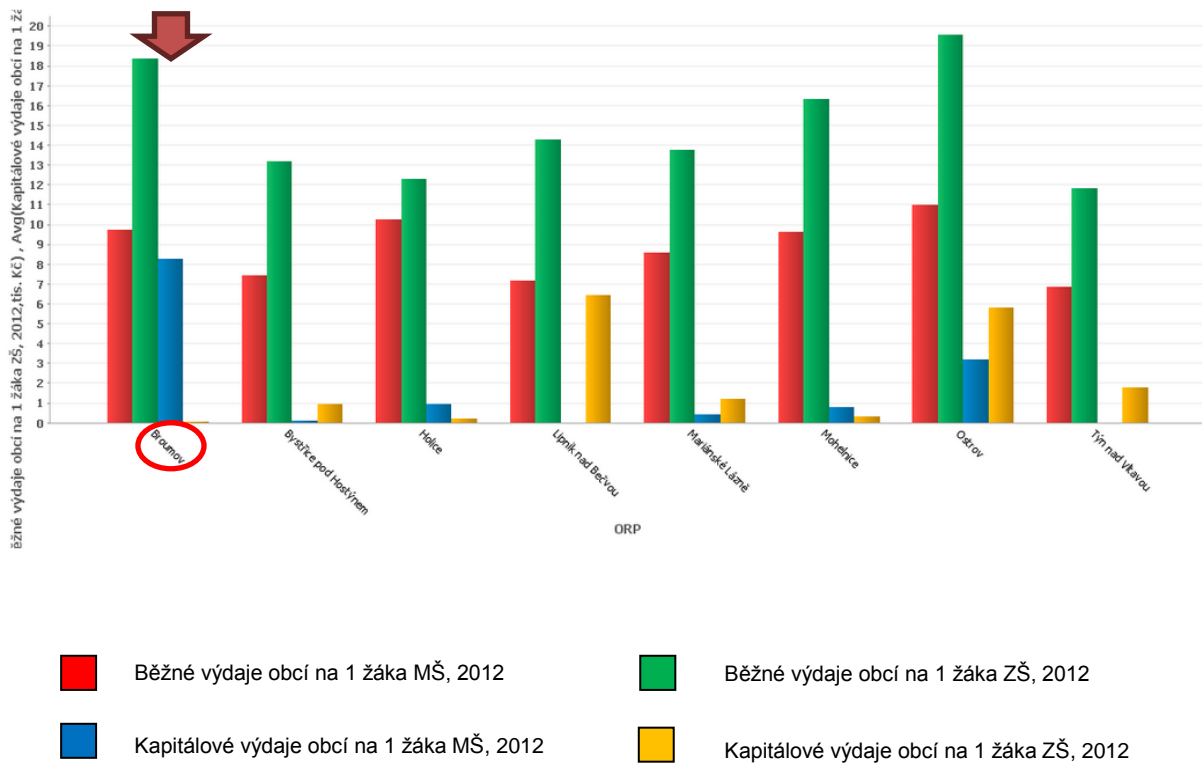

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání je z hlediska benchmarkingu zajímavé srovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky základních a mateřských škol**. Běžné výdaje na žáka ZŠ (18,33 tis. Kč/žáka) broumovského obvodu jsou 2. nejvyšší a kapitálové výdaje na žáka MŠ (8,26 tis. Kč/žáka) dokonce nejvyšší ve skupině sledovaných SO ORP. Naopak hodnotou kapitálových výdajů na žáka ŽŠ (0,02 tis. Kč/žáka) je SO ORP Broumov na posledním místě. Viz obrázek 3.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

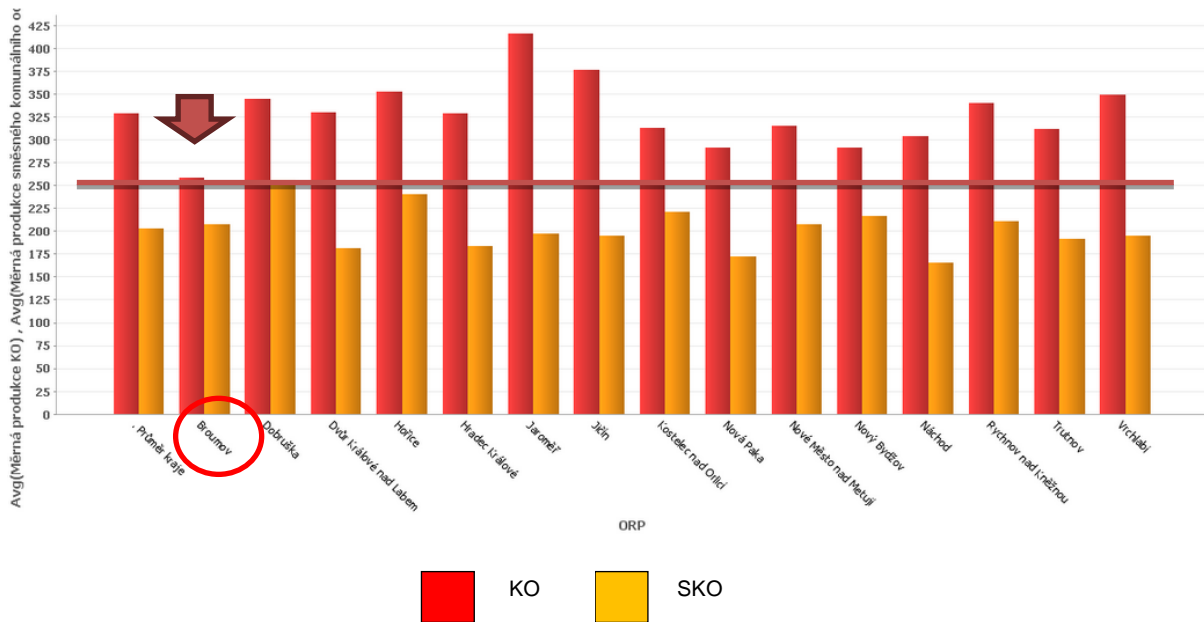
Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 14) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

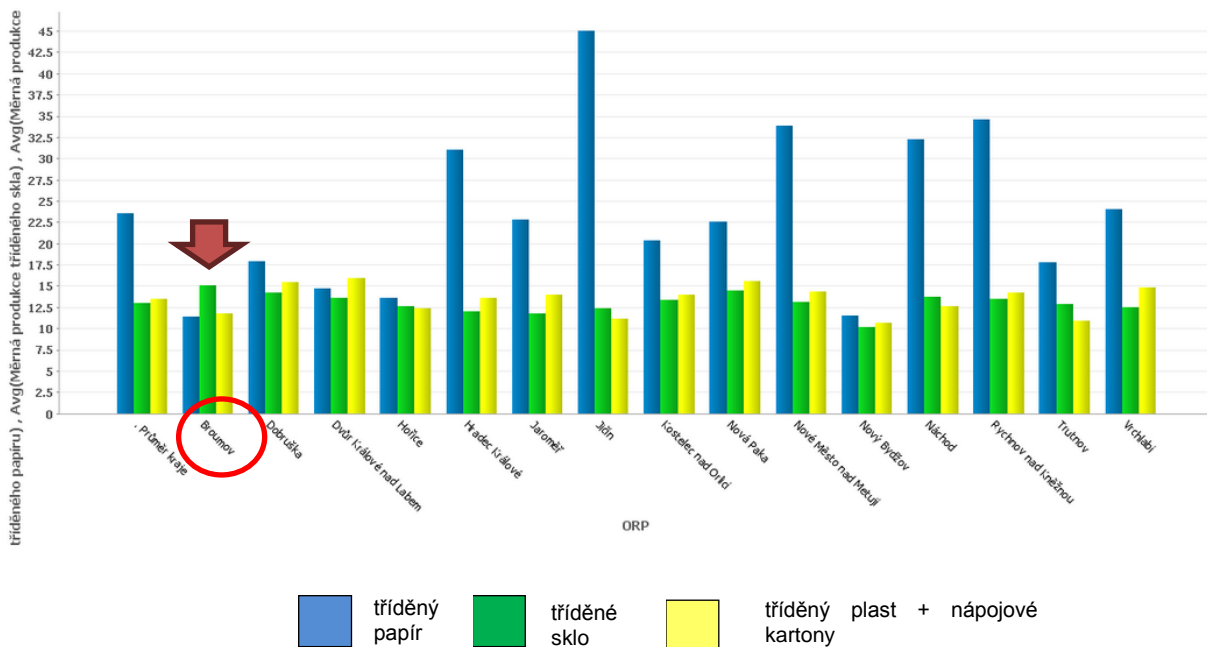
4. Odpadové hospodářství

Při bližším pohledu na problematiku odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu u SO ORP Broumov významné srovnání **produkce odpadů**. Celková **měrná produkce KO** broumovského obvodu je v kraji **nejnižší** (ca 258 t/1.000 obyv.). Produkce SKO je pak zhruba průměrná (ca 207 t/1.000 obyv.). Pozitivní trend se projevuje v produkci tříděných položek v kategorii tříděného skla (nejvyšší hodnota ca 15 t/1.000 obyv.). Naopak produkcí tříděného papíru obsadil poslední příčku s hodnotou ca 11 t/1.000 obyv. a produkcí tříděného plastu a nápojových kartonů pak 4. nejnižší pozici (ca 12 t./1.000 obyv.). Negativní je také nejvyšší podíl SKO na KO v kraji, který činí ca 80 %. Viz obrázky 4, 5 a 6.

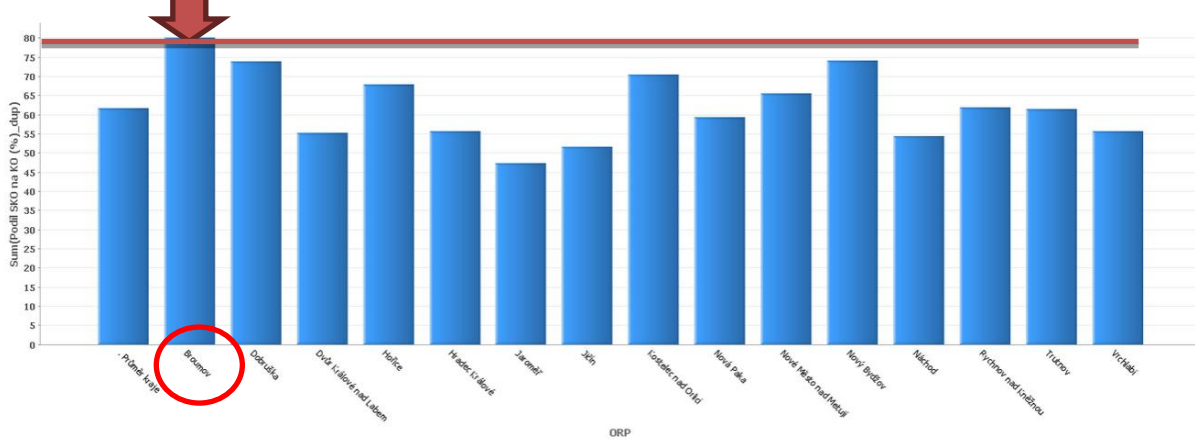
Obrázek 4: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Královehradeckého kraje; v tunách/1.000 obyv.)

Obrázek 5: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Královehradeckého kraje; v t/1.000 obyv.)

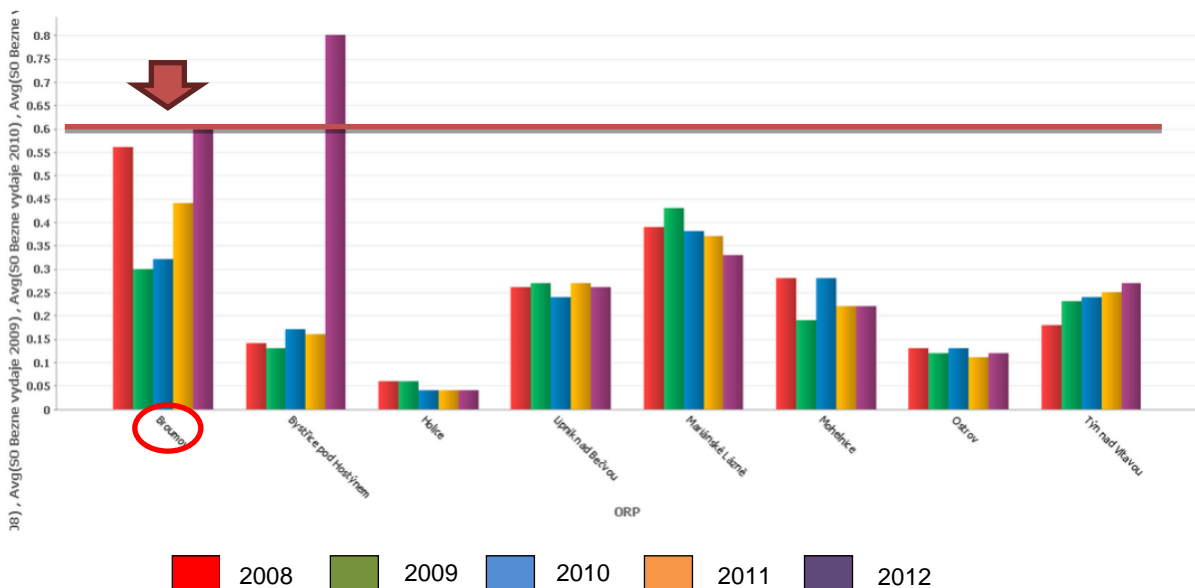
Obrázek 6: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Královehradeckého kraje; v %)

5. Sociální služby

Mezi ukazateli sociálních služeb je vhodné se zaměřit na srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. SO ORP Broumov z hlediska nákladů na běžný provoz dosáhl v letech 2008 a 2011 prvenství a v roce 2012 měl 2. nejvyšší hodnotu (po SO ORP Bystřice pod Hostýnem). To lze dokázat prostřednictvím průměru za sledované období, který činí 0,44 tis. Kč/obyv./rok a je nejvyšší ve skupině SO (dle kritéria počtu obcí). Pro kompletní informaci je třeba zmínit, že u běžných výdajů na obyvatele jsou u tohoto obvodu patrné výrazné výkyvy. Zatímco v roce 2008 vykázal hodnotu 0,56 tis. Kč/obyv., v následujícím období poklesla úroveň téměř o 50 %, aby pak do roku 2012 opět vzorstla na hodnotu zaznamenanou na počátku sledovaného období. Viz obrázek 7.

Obrázek 7: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 14) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP BROUMOV	
základní charakteristika	<p>v Královehradeckém kraji je správní obvod ORP Broumov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nejmenší z hlediska rozlohy • 3. nejmenší dle počtu obyvatel a počtu obcí
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • SO zaznamenává velké výkyvy v oblasti kapitálových výdajů na obyvatele, jejichž průměrná výše je 3. nejvyšší v kraji
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • běžné výdaje na žáka ZŠ broumovského obvodu jsou 2. nejvyšší a kapitálové výdaje na žáka MŠ jsou dokonce nejvyšší ve skupině sledovaných SO ORP • hodnotou kapitálových výdajů na žáka ZŠ je SO ORP Broumov na posledním místě
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • SO má vysoký podíl SKO na KO • nejnižší hodnota měrné produkce KO a měrné produkce tříděného papíru v kraji, naopak nejvyšší hodnota měrné produkce tříděného skla
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • u SO jsou patrné velké výkyvy hodnot běžných výdajů na sociální služby na obyvatele a poměrně mají poměrně vysokou úroveň

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad